

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobkyně: **J. F.**, zast. Mgr. Tomášem Greplem, advokátem, se sídlem Horní nám. 7, Olomouc, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 27. 2. 2015, č. j. 76 A 36/2013 – 28,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Předcházející řízení a obsah kasační stížnosti

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 25. 10. 2013, č. j. KUOK 91855/2013 (dále jen „napadené rozhodnutí“), bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí statutárního města Olomouc, Městské policie Olomouc, písemně vyhotovené dne 30. 7. 2013, vydané dne 2. 8. 2013, č. j. SMOI/113804/2013/MPO, kterým byla zamítnuta žádost žalobkyně o obnovu řízení ve věci blokového řízení o přestupku žalobkyně proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, blok série CC/2010, č. C 1847380, ze dne 16. 3. 2012. K věci samé žalovaný uvedl, že řízení o žádosti o povolení obnovy řízení bylo zahájeno dne 17. 6. 2013, kdy žádost došla správnímu orgánu prvního stupně, přičemž právní účinky tohoto podání

nastaly dne 23. 5. 2012, neboť tehdy žalobkyně podala žalobu u Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci, který ji odmítl a postoupil správnímu orgánu z důvodu podání žádosti o obnovu řízení. Žalovaný tudíž konstatoval, že byly splněny zákonné lhůty pro podání žádosti o obnovu řízení.

[2] Žalovaný zdůraznil, že žádost o obnovu řízení je mimořádným opravným prostředkem z důvodu tvrzených skutkových či právních okolností, které vyšly najevo až po právní moci rozhodnutí. V dané věci je však nutné vycházet z toho, že se jedná o obnovu blokového řízení, které je svou povahou zkráceným řízením, v němž se neprovádí klasické dokazování skutkového stavu, nýbrž se vychází pouze z podkladů opatřených před zahájením samotného řízení. Poukázal přitom na to, že žalobkyně nepopírá skutečnost, že příslušný pokutový blok a další listiny vztahující se k projednávanému přestupku podepsala, souhlas zpochybňuje z důvodu svého psychického stavu, který měl vliv na svobodu a vážnost jejího projevu. Z podkladů blokového řízení však nevyplývalo, že by svůj projev vůle neučinila svobodně, neboť pouze ona sama tvrdí, že pokutový blok podepsala pod nátlakem a blíže nespecifikovanými pohrůzkami. Její tvrzení o tom, že podpis nebyl vážný, nebyl ničím podložen. Bylo přitom jejím právem, aby odmítla činit jakékoli právní úkony, pokud se necítila dobře. K jejím návrhům na provádění dokazování stran jejího zdravotního stavu žalovaný uvedl, že stav rozrušení či úzkosti, jehož se žalobkyně dovolávala, nemůže vzhledem k charakteru projevu vůle spočívajícího v podpisu pokutového bloku způsobit, že by nevyvolal příslušné právní účinky. Provedení těchto důkazů proto považoval za nadbytečné, zvláště když by z těchto důkazů nebylo možné zjistit, jaký byl psychický stav žalobkyně v inkriminované době. Žalovaný proto nemá jakékoli pochybnosti o tom, že žalobkyně v inkriminovanou dobu dala řádný souhlas s uložením blokové pokuty, nešlo tedy o žádný z případů absence souhlasu předpokládaných judikaturou Nejvyššího správního soudu. Nebyla přitom jakkoli zpochybněna její způsobilost právně jednat, zvláště když v blízké časové souvislosti s projednáním přestupku v blokovém řízení učinila jiné právní úkony – koupi zboží.

[3] Proti napadenému rozhodnutí žalovaného se žalobkyně bránila žalobou ze dne 30. 12. 2013, ve které navrhla, aby soud zrušil napadené rozhodnutí, jakož i jemu předcházející rozhodnutí správního orgánu prvního stupně a současně aby žalobkyni přiznal náhradu nákladů řízení. Namítala, že s ohledem na okolnosti případu a judikaturu správních soudů byly splněny všechny podmínky pro povolení obnovy blokového přestupkového řízení. Za zcela zásadní považovala skutečnost, že správní orgány měly zkoumat její nepříznivý zdravotní stav, zejm. její psychický stav v době údajného spáchání přestupku a jeho následného řešení správním orgánem. Její nepříznivý psychický stav sám o sobě totiž vylučoval úmyslné odcizení zboží a způsobilost projevit řádnou a vážnou vůli při projednání tohoto údajného přestupku v blokovém řízení. Žalovaný přitom vycházel pouze z obsahu správního spisu, nijak se nezabýval žalobkyní nově předloženými důkazními návrhy. Žalovaný tedy nezkoumal, zda projev její vůle při podpisu bloku byl skutečně vážný. Nadto nesprávně dospěl k závěru, že nedostatek intelektové složky v podobě neschopnosti posoudit následky jednání je bez významu, protože jej jednající osoba může kompenzovat volní složkou. Správní orgány se rovněž vůbec nezabývaly jejím psychickým stavem, ačkoli ohledně této skutečnosti navrhovala provést řadu důkazů, čímž zasáhly do jejího práva na obhajobu. Závěr, že tyto důkazy nemohly prokázat její stav

pokračování

přímo v době přestupku, považovala za předčasný a absurdní. Formální postup správních orgánů nadto zamlžil podstatu celé věci, tedy naprostou absurditu trestání nemocné ženy za údajnou krádež česneku v hodnotě 7 Kč, kdy řádně zaplatila za nákup zboží částky nesrovnatelně větší. Žalobkyně v neposlední řadě odkazovala na svou původní správní žalobu projednávanou Krajským soudem v Ostravě pod sp. zn. 76 A 17/2012.

[4] Žalovaný se k věci vyjádřil v přípisu ze dne 24. 3. 2014, v němž odkázal na odůvodnění správních rozhodnutí, kde se k totožným námitkám žalobkyně již vyjádřil. Pokud žalobkyně brojí proti jednotlivým větám uvedeným v odůvodnění správních rozhodnutí, poukázal na to, že je žalobkyně vytrhuje z kontextu, a vyvozuje z nich následně zkreslené závěry. Žalovaný setrval na stanovisku, že postup správních orgánů byl v dané věci správný, proto navrhoval zamítnutí žaloby.

[5] Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozsudkem ze dne 27. 2. 2015, č. j. 76 A 36/2013 – 28, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění obsáhle popsal obsah správního spisu, zejm. obsah úředního záznamu, služebního zápisu, zápisu o podání vysvětlení žalobkyně a zápisu o podání vysvětlení zaměstnance obchodního domu, v němž došlo k odcizení dvou paliček česneku. Za spornou otázku krajský soud označil to, zda byly splněny podmínky pro obnovu řízení podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu. Za situace, kdy žalobkyně napadá rozhodnutí vydané v prvním stadiu řízení o obnově, v němž se posuzují důvody, zda se má obnova řízení povolit, nemůže podle krajského soudu žalobkyně úspěšně namítat okolnosti týkající se skutkového stavu věci, které lze uplatnit až tehdy, pokud by se znovu rozhodovalo ve věci. Důvodem pro nařízení obnovy řízení může být to, že vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti, které existovaly v době původního řízení, a které žalobkyně v tomto původním řízení nemohla uplatnit, a to její nesouhlas s projednáním věci a s uložením pokuty v blokovém řízení. Žalobkyně však neuvádí nic bližšího k tomu, že svůj skutečný nesouhlas nemohla v původním řízení uplatnit, resp. ani sama nekonstatuje, že její zdravotní (psychický) stav by jí v době spáchání přestupku nebyl znám. Žalobkyní namítaný nepříznivý zdravotní stav nebyl neznámou skutečností, kterou by nemohla ve správním řízení uplatnit. Žalobkyní namítané skutečnosti tedy nenaplňují podmínky ve smyslu § 100 odst. 1 správního řádu. Krajský soud zdůraznil dále, že ze subjektivního povědomí žalobkyně nelze vycházet.

[6] Krajský soud nadto odkázal na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 As 21/2010, o nemožnosti napadat skutkový stav věci, protože to by neodpovídalo povaze blokového řízení. V souzené věci nešlo o záměnu identity, zfalšování podpisu, tedy o důvody, které Nejvyšší správní soud uvedl jako důvody umožňující obnovu řízení v případě rozhodnutí vydaného v blokovém řízení. Námitky žalobkyně stran materiálního znaku a přiměřenosti uložené pokuty nemohl soud v tomto řízení posuzovat s ohledem na judikaturu Nejvyššího správního soudu, která neumožňuje v případě žalob proti rozhodnutí o nepovolení obnovy řízení zkoumat skutkový stav věci.

[7] Proti tomuto rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 27. 2. 2015, č. j. 76A 36/2013 - 28, podala stěžovatelka kasační stížnost dne 26. 3. 2015. V doplnění kasační stížnosti ze dne 1. 5. 2015 uvedla, že rozsudek krajského soudu napadá

z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Trvala na tom, že její psychický stav v době skutku a v době blokového řízení odůvodňuje povolení obnovy řízení. Svůj nepříznivý psychický stav chtěla ve správním řízení prokázat, avšak správní orgány jí v tom účelově zabránily. Zdůraznila, že po operaci štítné žlázy trpěla stavy úzkosti, což ovlivnilo i její jednání v době vyřizování přestupku. Správní orgány se tedy měly v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu zaměřit na to, zda stěžovatelka byla v inkriminované době schopna posoudit a ovládnout své jednání v důsledku duševní poruchy. Jelikož se jedná o ryze odbornou otázku, nebyly správní orgány ani krajský soud oprávněny si o ní udělat samostatný úsudek bez náležitého odborného posouzení. K podpisu blokové pokuty tedy stěžovatelka byla s ohledem na svůj psychický stav strážníky přinucena. Tyto skutečnosti (její psychický stav v době projednání přestupku) přitom stěžovatelka považuje za dříve neznámou skutečnost, která existovala v době původního řízení, kterou nemohla v původním řízení uplatnit, tudíž byly splněny podmínky podle ustanovení § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu pro obnovu řízení. S těmito skutečnostmi se přitom krajský soud i správní orgány nedostatečně a nesprávně vypořádaly.

[8] Stěžovatelka se s ohledem na judikaturu Ústavního soudu vztahující se k trestním věcem, (kam rozhodovací praxe zařazuje i přestupkové věci) domáhala toho, aby Nejvyšší správní soud přihlédl i ke skutkovým okolnostem případu, přičemž popsala údajné rozpory v závěrech správního orgánu ohledně naplnění všech znaků skutkové podstaty přestupku. Zdůraznila, že pouze zapoměla česnek zaplatit, což nemůže být vyhodnoceno jako krádež. V neposlední řadě stěžovatelka poukazovala na to, že se v mezidobí změnila rozhodovací praxe, protože původně podala žalobu proti rozhodnutí o uložení blokové pokuty; ta však byla krajským soudem odmítnuta s tím, že se jedná o návrh na obnovu řízení, tudíž věc krajský soud postoupil žalovanému k dalšímu řízení. Stěžovatelka však vyslovila přesvědčení, že podle předchozí rozhodovací praxe měla být její žaloba připuštěna k soudnímu přezkumu, přičemž krajský soud měl rozhodnutí vydané v blokovém řízení zrušit a zavázat správní orgán k provedení řádného dokazování. Stěžovatelka proto navrhovala, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[9] Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil v podání ze dne 20. 5. 2015, v němž se ztotožnil s rozsudkem krajského soudu, který dle jeho názoru rozhodl v souladu se zákonem, přičemž své závěry řádně odůvodnil. Ve zbytku žalovaný odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, s tím, že stěžovatelka nic nového neuvádí, pouze rekapituluje svou předchozí argumentaci. Ve vztahu k námitce ohledně změny judikatury žalovaný uvedl, že vyřešení této otázky nechává plně na zvážení Nejvyššího správního soudu.

II. Posouzení kasační stížnosti

[10] Stěžovatelka je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byla účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočka

pokračování

v Olomouci vzešel (ustanovení § 102 s. ř. s.), kasační stížnost je včasná (ustanovení § 106 odst. 2 s. ř. s.) a přípustná, neboť nejsou naplněny důvody podle ustanovení § 104 s. ř. s. způsobující její nepřípustnost.

[11] Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněného důvodu. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[12] Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatelka podala z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené „nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.“ Nesprávné posouzení právní otázky v předcházejícím řízení spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav byl krajským soudem aplikován nesprávný právní názor. Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu „vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytrýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost“. Podle písm. d) téhož ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené „nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.“

[13] Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[14] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkami nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Nepřezkoumatelnost je natolik závažnou vadou rozhodnutí krajského soudu, že se jí Nejvyšší správní soud musí zabývat i tehdy, pokud by ji stěžovatelka nenamítala, tedy z úřední povinnosti (srov. § 109 odst. 4 s. ř. s.). Má-li rozhodnutí soudu projít testem přezkoumatelnosti, je třeba, aby se ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. jednalo o rozhodnutí srozumitelné, s uvedením dostatečného důvodů podporujících výrok rozhodnutí. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je dána především tehdy, opřel-li soud rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75), nebo pokud zcela opomenul vypořádat některou z námitek uplatněných v žalobě (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 – 73, či rozsudek ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 27/2004 – 74).

[15] Za nepřezkoumatelná pro nesrozumitelnost lze považovat zejména ta rozhodnutí, která postrádají základní zákonné náležitosti; z nichž nelze seznat, o jaké věci bylo rozhodováno či jak bylo rozhodnuto; která zkoumají správní úkon z jiných než žalobních důvodů (pokud by se nejednalo o případ zákonem předpokládaného přezkumu mimo

rámec žalobních námitek); jejichž výrok je v rozporu s odůvodněním; která neobsahují vůbec právní závěry vyplývající z rozhodných skutkových okolností nebo jejichž důvody nejsou ve vztahu k výroku jednoznačné (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 – 130).

[16] V případě napadeného rozsudku se krajský soud nedopustil výše uvedené nesrozumitelnosti v podobě vnitřní rozpornosti výroku, nerozlišení výroku a odůvodnění, nejistitelnosti jeho adresátů či nevhodné formulace, protože napadené rozhodnutí jasně a přehledně obsahuje všechny zákonem předepsané náležitosti. Ostatně samotná stěžovatelka jeho obsahu porozuměla, přičemž s jeho věcnými závěry polemizuje v obsáhlé kasační stížnosti. Nelze tudíž hovořit o tom, že by rozsudek krajského soudu byl nesrozumitelný. Skutečnost, že stěžovatelka se závěry soudu nesouhlasí, nepředstavuje důvod pro zrušení napadeného rozsudku pro jeho údajnou nesrozumitelnost.

[17] Pokud jde o nepřezkoumatelnost rozhodnutí krajského soudu pro nedostatek důvodů, pod tento termín spadají rovněž nedostatky důvodů skutkových. Bude se typicky jednat o případy, kdy soud opřel rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem, anebo kdy není zřejmé, zda vůbec nějaké důkazy v řízení byly provedeny.

[18] Ani v tomto směru nezjistil Nejvyšší správní soud žádné pochybení krajského soudu, neboť ten uvedl, z jakého důvodu považuje napadené rozhodnutí za zákonné. Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci se v odůvodnění tohoto rozhodnutí řádně vyjádřil k zákonnosti napadeného rozhodnutí a správně zjistil skutkový stav věci. Krajský soud jasně vyjádřil svůj právní názor ohledně (ne)důvodnosti žaloby; z faktu, že nepřisvědčil argumentaci stěžovatelky a že dospěl k závěrům, se kterými nesouhlasí, nelze dovozovat nepřezkoumatelnost rozsudku. Ostatně ani samotná stěžovatelka výslovně neuvádí a nekonkretizuje, v čem by měl být rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelný; pouze uvádí, že rozhodnutí je nedostatečně odůvodněné. Avšak v rámci této argumentace stěžovatelka připouští, že nedostatečné odůvodnění spatřuje v chybných závěrech soudu o jejím zdravotním (psychickém) stavu, čímž stěžovatelka zcela zjevně nenamítá nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., ale jeho nezákonnost dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[19] K otázce zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí žalovaného Nejvyšší správní soud uvádí následující:

[20] V rozsudku ze dne 29. 12. 2004, č. j. 6 As 49/2003 – 46, Nejvyšší správní soud v obdobné věci dospěl k právnímu závěru, že „pokud soudní řád správní označuje za nepřipustnou žalobu proti správnímu rozhodnutí, vůči němuž žalobce nevycerpal řádné opravné prostředky [§ 68 písm. a) s. ř. s.], tím spíše (a *minori ad maius*) musí být nepřipustná žaloba proti rozhodnutí (zde: rozhodnutí o uložení pokuty v blokovém řízení podle § 84 a násl. zákona ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích), které bylo vydáno v důsledku souhlasu účastníka řízení, a tedy jeho vědomého rozhodnutí, že přestupek nebude projednáván v řízení, jehož předmětem by bylo skutkové i právní posouzení jeho jednání.“

pokračování

[21] Nejvyšší správní soud v dalším rozsudku ze dne 29. 12. 2010, č. j. 8 As 68/2010 – 81, dále uvedl, že *„rozhodnutí v blokovém řízení (§ 84 a násl. zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích) je vydáno vystavením pokutového bloku (bloku na pokutu na místě nezaplacenou) a jeho podpisem obviněným z přestupku.“*

[22] V souladu s výše uvedenou ustálenou judikaturou Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že za dané procesní situace, kdy je žalobou napadeno rozhodnutí o zamítnutí žádosti o obnovu řízení, se nemůže vyjadřovat k tomu, zda se stěžovatelka dne 16. 3. 2012 dopustila jednání majícího znaky přestupku, nebo zda jednala podle argumentace uplatněné v kasační stížnosti neúmyslně, případně v silném psychickém rozrušení, protože tím by fakticky přezkoumával pravomocné rozhodnutí vydané formou pokutového bloku série CC/2010, č. C 1847380, ze dne 16. 3. 2012, proti němuž by byla žaloba podle ustanovení § 65 a násl. nepřipustná pro nevyčerpání opravných prostředků.

[23] Nejvyšší správní soud se proto může věcně vyjádřit pouze k tomu, zda byly splněny podmínky pro obnovu řízení či nikoli. Touto otázkou se přitom zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 12. 3. 2013, č. j. 1 As 21/2010 – 65, v němž konstatoval, že *„povaha blokového řízení tedy vylučuje, aby osoba, která udělila souhlas s projednáním přestupku v blokovém řízení, následně v žádosti o obnovu řízení podané podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu zpochybňovala závěry učiněné v tomto řízení a namítala, že přestupek nebyl spolehlivě zjištěn či že jej bylo možné vyřídit pouhou domluvou. Naopak s ohledem na zásadu vigilantibus iura (necht' si každý střeží svá práva) je nutné vycházet z toho, že obviněný z přestupku se souhlasem s uložením pokuty v blokovém řízení dobrovolně vzdal důkladnějšího zjišťování skutkového stavu věci v rámci běžného řízení o přestupku, a proto se této možnosti nemůže dovolávat v řízení o obnově. Provádění dokazování za účelem zjišťování skutkového stavu věci až v rámci obnovy blokového řízení by bylo i ve zjevném rozporu se smyslem blokového řízení jako neformálního typu řízení o přestupku, v němž se zachycují skutkové otázky zjednodušeným způsobem. Navíc dokazování vedené až v rámci řízení o obnově podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu by fakticky suplovalo běžné správní řízení o přestupku, v němž by s ohledem na značný časový odstup od spáchání skutku častokrát nastával stav důkazní nouze, který by bezdůvodně svědčil žadatelům o obnovu. V jejich neprospěch by zde totiž existovala jen elementární skutková zjištění a z nich vyplývající právní závěry obsažené na bloku a na oznámení o uložení pokuty v blokovém řízení za přestupek proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu. Případné svědecké výpovědi osob, které uložily pokutu v blokovém řízení, by měly daleko menší důkazní sílu, neboť tyto úřední osoby by si na skutek kvůli množství jimi vyřizovaných bagatelních případů a uplynutí značné doby již těžko v podrobnostech pamatovaly. Jestliže by se k tomu přidala důkazní aktivita žadatelů o obnovu podepřená svědeckými výpověďmi jim spřízněných osob, byl by v mnoha případech výsledkem obnoveného řízení závěr o tom, že spáchání skutku nebylo obviněnému z přestupku prokázáno. Tím by se smysl blokového řízení zcela popřel a postupně by se z něho stal způsob, jak uniknout sankci za přestupek. Z těchto důvodů nemůže obnova řízení o uložení pokuty v blokovém řízení podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu přicházet v úvahu tehdy, když žadatel v žádosti o obnovu řízení nezpochybňuje svůj souhlas s projednáním přestupku v blokovém řízení a toliko brojí proti skutkovým zjištěním v něm učiněným. V takovém případě musí být žádost o obnovu řízení podle § 100 odst. 6 věty třetí správního řádu bez dalšího zamítnuta. Jiná situace však nastává, když žadatel v žádosti o obnovu řízení zpochybňuje svůj souhlas s projednáním*

přestupku v blokovém řízení. Při neudělení tohoto souhlasu totiž není splněna základní podmínka blokového řízení, v důsledku čehož nelze vycházet z toho, že obviněný z přestupku akceptoval skutková zjištění a z nich vyplývající právní kvalifikaci přestupku učiněné v blokovém řízení, vzdal se běžného správního řízení, a tudíž nemůže tyto závěry blokového řízení později zpochybňovat. Jestliže tedy žadatel v žádosti o obnovu řízení podané podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu zpochybní souhlas s uložením pokuty v blokovém řízení, musí při splnění ostatních podmínek pro obnovu řízení být provedeno šetření za účelem zjištění, zda tento souhlas skutečně udělil, či nikoliv. Žadatel o obnovu řízení může zpochybnit souhlas s uložením pokuty v blokovém řízení s odkazem na to, že skutek nespáchal a pokutový blok ve skutečnosti podepsala jiná osoba, která se legitimovala jeho osobním dokladem, jako tomu bylo v nyní projednávané věci. Záměna identity byla tvrzena a několikrát prokázána v trestním řízení (srov. stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 7. 8. 2002, sp. zn. Tpjn 309/2001, publikované pod č. 57/2002 Sb. NS, P. Šámal: K postupu při záměně identity obžalovaného v pravomocném rozsudku, Právní rozhledy č. 6/2000, str. 255), takže řešení této problematiky má nepochybně význam i pro účely blokového řízení. Lze si však představit i případy zfalšování podpisu obviněného z přestupku, který jeho spáchání nepopřel, avšak dožadoval se projednání přestupku v běžném správním řízení. K zfalšování podpisu osoby uvedené na pokutovém bloku však dokonce může dojít i tehdy, když se žádný přestupek nestal nebo kdy nebyl ztotožněn jeho pachatel. Rozšířený senát dosud neřešil žádný případ zfalšovaného podpisu obviněného z přestupku na pokutovém bloku. Nicméně pro účely posouzení předložené právní otázky musí být i na takové případy pamatováno. Také v případě zfalšování podpisu osoby uvedené na pokutovém bloku je totiž nutné vycházet z toho, že tato osoba neudělila souhlas s projednáním přestupku v blokovém řízení a v důsledku toho jsou zpochybněna i skutková zjištění učiněná v tomto řízení.“

[24] Nejvyšší správní soud se odkazuje na závěry rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu a dodává, že obnova řízení v případě přestupku, který byl řešen v blokovém řízení, zásadně nepřichází v úvahu. Přípuštěna je v souladu se závěry rozšířeného senátu pouze v případech, kdy žadatel o obnovu řízení (přestupce) neudělil souhlas s uložením pokuty v blokovém řízení, neboť souhlas ve skutečnosti např. učinila jiná osoba.

[25] O takovou situaci se však v posuzovaném případě zjevně nejedná. Jak totiž vyplývá z obsahu předloženého správního spisu, ale i argumentace stěžovatelky uplatněné jak v řízení před krajským soudem, tak v řízení o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem, stěžovatelka předmětný pokutový blok podepsala.

[26] K tvrzení, že tak učinila v důsledku silného rozrušení, tedy že nebyla schopna své jednání posoudit a ovládnout, což chtěla prokázat prostřednictvím rozsáhlého dokazování (výslech jejích rodinných příslušníků, případě prostřednictvím její zdravotnické dokumentace po provedení operace štítné žlázy), Nejvyšší správní soud uvádí, že pouhé tvrzení o silném rozrušení a psychickém stresu – byť by bylo prostřednictvím stěžovatelkou navrhovaných důkazních prostředků prokázáno - nelze hodnotit jako okolnost, z níž by vyplývalo, že by jednání stěžovatelky při podpisu pokutového bloku dne 16. 3. 2012 bylo neúčinné. Nejvyšší správní soud je totiž přesvědčen, že jistá míra

pokračování

stresu a rozrušení je přítomna během každého projednání přestupku, zejm. pokud je přestupek řešen formou blokového řízení, když byl pachatel tzv. „přistižen“ při činu.

[27] Aby jednání stěžovatelky mohlo být považováno za neúčinné pro přechodnou duševní poruchu, muselo by se jednat o daleko závažnější psychický stav, než je jen pouhé rozrušení a stav úzkosti související s řešenou – pro stěžovatelku nepochybně nepříjemnou situací. O tom, že její psychický stav nebyl tak vážný, ostatně svědčí i námitky samotné stěžovatelky, která zdejšímu soudu velmi podrobně předkládá svou skutkovou verzi případu; pokud by její psychický stav byl natolik vážný, že v dané chvíli ztratila schopnost ovládnout své jednání a nést za něj odpovědnost, zcela zjevně by nebyla schopná takto podrobné argumentace stran skutkových okolností případu. Nadto by se její zdravotní stav projevil i navenek a zasahující městské policii by tak znemožnil se stěžovatelkou věc projednat.

[28] Pokud by Nejvyšší správní soud přijal argumentaci stěžovatelky, že kvůli stavu úzkosti a psychického rozrušení nebyla schopna jednat, vedlo by to k výše v usnesení rozšířeného senátu nastíněnému popření smyslu blokového řízení, neboť každý přestupce, který by nejprve dal souhlas s projednáním svého přestupku v blokovém řízení, by mohl zpětně následně tvrdit, že jeho souhlas byl neúčinný, protože jednal v silném rozrušení a pod psychickým nátlakem. Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud podotýká, že nelze ostatně ani odhlédnout od skutkových okolností případu – pokud stěžovatelka byla v téže době před svým zadržením schopna nakoupit zboží za 196 Kč, a pokud následně během projednání svého přestupku byla schopna uzavřít další kupní smlouvu na předmětné paličky česneku a zaplatit za ně, byla dozajista schopná jednat i s městskou policií ohledně předmětného přestupku.

[29] K námitce stěžovatelky, že v době podání její první žaloby v květnu 2012 existovala jiná rozhodovací praxe správních soudů v případě přezkumu blokových pokut, musí Nejvyšší správní soud konstatovat, že je nepřípustná ve smyslu ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s., neboť stěžovatelka touto argumentací uplatňuje zcela jiné důvody, než které uplatnila v řízení před krajským soudem ve lhůtě podle ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. Podle ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. není totiž kasační stížnost přípustná, opírá-li se jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103 s. ř. s., nebo o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 10. 9. 2009, č. j. 7 Afs 106/2009 - 77, *„kasační stížnost může účinně směřovat jen proti těm důvodům soudního rozhodnutí, na němž je toto rozhodnutí postaveno.“* K obdobným závěrům se Nejvyšší správní soud přihlásil v rozsudku ze dne 25. 9. 2008, č. j. 8 Afs 48/2006 - 155, ve kterém uvedl, že *„ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. představuje zavedení koncentračního principu do řízení před Nejvyšším správním soudem. Užití tohoto principu lze považovat za zcela racionální, neboť zajišťuje, aby výhrady účastníků řízení proti (zde) pravomocnému správnímu rozhodnutí byly pořadem práva nejprve projednány krajskými soudy, přičemž Nejvyšší správní soud přezkoumá již pouze zákonnost závěrů krajských soudů k jednotlivým skutkovým a právním otázkám, které jim byly v žalobách předestřeny (promítly-li se, pochopitelně, do námitek kasačních). Pokud by bylo v řízení před Nejvyšším správním soudem (myšleno v řízení o kasační stížnosti) připuštěno uplatnění skutkových a právních novot (zde srov. též ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s.) vedlo by to*

fakticky k popření kasačního principu, na němž je řízení o tomto mimořádném opravném prostředku vystavěno. Ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. (obdobně jako § 109 odst. 4 s. ř. s., vylučující možnost dodatečného uplatňování argumentů skutkových) tedy nesleduje restriktci práv fyzických a právnických osob na přístup k soudní ochraně. Po účastnících předcházejícího žalobního řízení (z logiky věci je zřejmé, že musí jít pouze o účastníky aktivně legitimované) lze jistě spravedlivě požadovat, aby na principu vigilantibus jura postupovali v řízení shora popsaným způsobem s tím, že v případě, kdy tak neučiní, ponese (z hlediska možnosti uplatnění procesní argumentace v dalším stupni) případné nepříznivé důsledky.“ V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 9. 2008, č. j. 1 Afs 102/2008 – 39, bylo konstatováno, že „podle § 104 odst. 4 s. ř. s. totiž není kasační stížnost přípustná, opírá-li se jen o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Tato výhrada dopadá i na případy, kdy žalobce sice onu námitku před soudem uplatnil, učinil tak však až po uplynutí lhůty k podání žaloby.“

[30] Řízení o kasační stížnosti jako mimořádném opravném prostředku proti pravomocným rozhodnutím krajských soudů podle ustanovení § 102 a násl. s. ř. s. slouží k přezkumu zákonnosti a správnosti rozhodnutí krajských soudů; nevytváří proto novou instanci k přednesu další skutkové a právní argumentace pro žalobce. Nejvyšší správní soud se tedy za dané procesní situace nemůže věcně vyjádřit k argumentaci stěžovatelky, že zde v minulosti existovala rozporná judikatura správních soudů stran možnosti soudního přezkumu v případě pokut vydaných v blokovém řízení. Tuto argumentaci stěžovatelka uvedla až v kasační stížnosti, což je v rozporu s ustanovením § 104 odst. 4 s. ř. s., které ve smyslu výše uvedené judikatury Nejvyššího správního soudu zakotvuje koncentraci řízení před krajskými soudy, tj. stěžovatelka měla veškerou svou argumentaci dokládající podle jejího názoru nezákonnost a nesprávnost napadeného rozhodnutí uvést již v řízení před krajským soudem ve lhůtě podle ustanovení 72 s. ř. s. Nejvyšší správní soud přitom dodává, že tato argumentace nespadá do okruhu těch námitek, k nimž musí správní soudy přihlédnout ex officio.

[31] K tomu nutno připomenout žalobcovu povinnost podle § 71 odst. 1 písm. c) a d) s. ř. s. uvést v žalobě m.j. žalobní body a označit výroky napadeného (napadených) rozhodnutí. Toto ustanovení podtrhuje jejich význam tím, že předepisuje soudu přezkoumat žalobou napadené výroky v mezích žalobních bodů. Jde o projev dispoziční zásady, na které je správní soudnictví postaveno (viz § 5 s. ř. s.). Výjimkou jsou některá ustanovení § 76 s. ř. s., ale i další skutečnosti, ke kterým je soud povinen přihlédnout z úřední povinnosti (např. prekluze odpovědnosti za přestupek). V této souvislosti je možno poukázat též na judikaturu Nejvyššího správního soudu (např. usnesení rozšířeného senátu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 – 84, publ. pod č. 2288/2011 Sb. NSS), podle které je soud oprávněn zrušit rozhodnutí krajského soudu pro vady řízení, byť nebyly žalobcem výslovně namítány, pokud tyto vady brání přezkoumání napadeného rozhodnutí v mezích žalobních bodů. O takový případ však v projednávané věci nejde, neboť žádné takové vady v řízení před správním orgánem, které by bránily přezkoumat napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (např. že by bylo vydáno věcně nepřislušným orgánem, a bylo tudíž nicotné, nebo bylo zmatečné, či jím byla porušena zásada ne bis in idem v oblasti správního trestání) nebyly v řízení zjištěny; napadené

pokračování

rozhodnutí bylo přezkoumatelné v mezích námitek, které stěžovatelka v žalobě uplatnila, a krajský soud je v těchto mezích přezkoumal.

[32] Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud uvádí, že údajný rozpor v judikatuře zdejšího soudu, na jejímž základě stěžovatelka dovozuje, že o její původní žalobě z května 2012 mělo být meritorně rozhodnuto, přičemž rozhodnutí vydané v blokovém řízení mělo být podle jejího názoru zrušeno, neshledává, protože v rozhodnutích Nejvyššího správního soudu bylo pouze konstatováno to, že rozhodnutí vydané v blokovém řízení musí obsahovat podpis přestupce; pokud ten chybí, nejedná se o pravomocné rozhodnutí, přičemž touto otázkou se správní soudy měly podle předchozí judikatury náležitě vypořádat. V posuzované věci však bylo konstatováno, a stěžovatelka to ani nepopírá, že předmětný pokutový blok podepsala, nemůže se tedy jednat o situaci popsanou v rozhodnutích Nejvyššího správního soudu citovaných stěžovatelkou. Za stěžejní přitom Nejvyšší správní soud považuje to, že stěžovatelka měla přístup k soudu garantován, nejedná se proto po přijetí výše citovaného usnesení rozšířeného senátu sp. zn. 1 As 21/2010 ve svém důsledku o případ odeprání spravedlnosti (*denegatio iustitiae*). Jestliže stěžovatelka nesouhlasila s rozhodnutím Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci sp. zn. 76 A 17/2012 s postoupením věci správnímu orgánu, měla se proti těmto závěrům bránit kasační stížností, o čemž byla řádně poučena; pokud tak neučinila, nemůže nyní dovozovat, že tehdejší postup krajského soudu byl nezákonný.

[33] Nad rámec potřebného odůvodnění jen pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že nemá důvodu nevěřit argumentaci stěžovatelky, že pouhým opomenutím, či z roztržitosti nepředložila sáček se dvěma paličkami česneku k zaplacení v pokladně prodejny. Následnou reakci jak pracovníka ostrahy, tak i přivolaných strážníků, kteří mohli situaci vyřešit upozorněním či napomenutím lze pak označit za zcela neadekvátní stěžovatelčinu pochybení. Lze rovněž připustit, že nastalá - pro stěžovatelku neobvyklá a dehonestující situace jí mohla přivodit stav rozrušení či stresu. Pokud však souhlasila s vyřešením záležitosti v blokovém řízení a pokutu zaplatila, nelze se již nápravy domáhat cestou obnovy blokového řízení, jak bylo vysvětleno výše.

III.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[34] Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud po přezkoumání napadeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci k závěru, že nebyly naplněny tvrzené důvody podání kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., za použití ustanovení § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. Kasační stížnost proto není důvodná a Nejvyšší správní soud ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[35] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla ve věci procesně úspěšná, proto nárok na náhradu nákladů řízení nemá; žalovanému náklady řízení nad rámec jeho běžné činnosti podle obsahu soudního spisu nevznikly, proto mu Nejvyšší správní soud právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. června 2015

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu